

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscriptele nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:
de un cit. garmod: pe un cit. 15
bani; a doua oară 10 bani; a treia
oară 5 b. de fiecare publicare.
Agit. abonaționale, cât și inserții,
nu se pot face decât în Arad.
Voteturile pentru oraș și comitat
scrierilor nebruscate nu se primesc.

Electorale.

S'a isprăvit și pace!

Am întregit vorba lui Creangă: »E ușor Românului până începe, că de lăsat ușor se lasă...«, dar nu Românul, ci se lasă — »străinii de cercurile românești«.

Câte boli, toate au intrat în oasele iubiților nostri concetățeni maghiari. Și suntem încă numai la începutul începuturilor. Ce-o să facă mai târziu, când frumoasa pildă dela Pecica va fi urmată în toate părțile?

Gazetele ungurești tipă de mânie, că Românii au îndrăznit să candideze, cu program național, la Pecica, — pe cheltuiala Ligel, a episcopilor români și mai știe — »Füg. M-g« pe ale cui cheltuieli. Șefredactorul ei Lengyel toate le știe... Știe poate și aceea că la viitoarele alegeri și împotriva lui o să pună Românii la Zăldu candidat național, firește pe cheltuielile Ligel și ale episcopilor români, tot ca la Pecica. Nici că se poate altminteri — ca la ei.

Mai săptămânile trecut, când în dietă avea să vorbească ex-ministrul Bánffy, se înscrisese înainte de un vorbitor opozițional, ales în cerc românesc. Promisese prietenilor săi nerăbdători să auză cum — se va blama fostul satrap, că nu va vorbi de cât un sfert de clas. Numai un sfert! Dar trec două, trei și tot mai vorbește! Trebuie să fi fost de cauciuc. Și ce sferturi lungi!... Poate cele mai lungi din toată țara.

— Dar sfârșește odată! — îl roagă prietenii împacienți.

— Ei lăsați-l să spună ce are pe inimă, căci și așa nu va mai avea prilej să mai vorbească în dietă, — după proximele alegeri! — le strigă acestora deputatul dela Făget, Dr. Nemes.

— Colegul său în ale liberalismului Dr. Szombati dela Iosășel se apropie de urechia lui și-i șoptește trist:

— Pare-mi-se. nici noi, frate Zsiga! Cam așa! Nici voi și nici mulți alții nu. Au trecut vremile bune de de mult!

Azi nu mai poți câștiga mandate stând acasă la vatră... Astăzi trebuie să cutierai cercul, să mergeți din comună în comună, dela alegător la alegător, să le făgăduiți frunză și iarbă, să puneți în mișcare întreg aparatul oficios, ca să vă convingeți, domnilor liberali, că poporul nu vrea să mai știe de voi.

S'a isprăvit. A trecut baba cu colaci... Luați-vă și 'mneaveastră după ea.

Nici mituirile cu bani grei, nici presiunea autorităților și nici mișelile puse la cale nu vor mai duce la țintă. Și mișelii s'au întâmplat și se mai întâmplă multe.

Un caz clasic ne prezintă gazeta »Ujság«, *) foata ovreiului Gajári, prietenul intim al prim-ministrului Tisza.

La 1868 era alegere de deputat în cercul Recașului. Candidatul Românilor era Eu-

*) Vezi articolul »A s a g a« de Id. Bessenyei Ferencz, Nr. 234 dela 26 August.

geniu Mocsonyi, candidatul stăpânirii Iancsáry Sándor, din incidentul morții căruia se reîmprospetează și campania electorală de atunci. Acțiunile candidatului stăpânirii n'aveau nici o trecere. Și ce fac oamni stăpânirii?

Dăm cuvântul autorului, domnului Bessenyei:

»A választáskor sok csalafintaságot követtünk el. A Mocsonyi-párti választóknak kis zászlócskáik voltak. Nehányat megvettünk tőlük és reájuk pingaltunk 2 keresztet és hét pontot, s ráfogluk hogy ezzel a románok a szebeni 7 pontot, vagy a halált kívánták megjelölni. Ilyen zászlót küldtünk aztán fel a »Pesti-Napló«-hoz, hogy hirdesse a románok nemzetiségi törekveseinek hazaellenességét. Pedig azok szegények azt se tudták mi az a szebeni 7 pont, az ugynevezett »septe punte«...

»P. Napló« a rămas credincioasă politică sale tradiționale. Și cu alegerea dela Pecica se ocupă în articol de fond**) supt titlul »Aktivitás közöporral«. Ci că Românii l'ar fi întâmpinat pe candidatul stăpânirii, Herczeg cu pietrii, că popii și dascălii agitează pentru candidatul național »în mod ne mai pomenit«.

Minciună și adevăr! Minciună știrea cu pietrii, adevăr — »modul ne mai pomenit«.

Lucru firesc că »ne mai pomenit«. Iubiții noștri concetățeni erau doar obișnuiți ca alegătorii români să voteze cu candidații

**) Nr. 235.

DESPRE VECHEA

LITERATURĂ ROMÂNEASCĂ *)

Acum patru ani tipăream, cu cheltuiala d-lui Al. Callimachi, o Istorie a literaturii române în secolul XVIII-lea, sau mai bine dela 1688 până la 1821 **).

Ea cerceta produse literare alcătuite într-o limbă, despre a cărei formație și dezvoltare n'aveam să mă ocup și se opria în momentul când se ivește literatura de imaginație și poezia.

M'am crezut dator să urmez cercetările mele și înainte de 1688 și după 1821, pentru ca astfel întreaga noastră literatură să se înfățișeze în lucrări întipărite de aceleași idei stăpânitoare și țesute după același sistem. Mi-am propus astfel să dau mai întâi istoria literară a veacurilor dela început, în care s'a înjghebat, prin muncitori din toate ținuturile României, o limbă înțeleasă în toate și de care, aproape două veacuri, până la rătăcirile de acum cincizeci de ani, nimeni n'a cutezat să se depărteze; să arăt formele, tot mai deservite, în care s'a strămutat pentru toată lumea aceea literatură

*) Prefață la »Istoria literaturii religioase a Românilor până la 1688 de N. Iorga«. București, 1904; pp. 242 în 8^a mare; apărută acum.

**) București, Minerva, 1901, 2 vol. și o broșură de tablă.

religioasă, cu care încep toate popoarele creștine. Apoi era să duc înainte firul, înodat, dar nu rupt, de mine la data de oprire 1821, pentru ca să însemn cu toată nepărtinirea și în deplina cunoștință a motivelor, împrejurărilor contemporane și urmărilor, mersul, lupta între sine, biruința viitoare și încetarea curentelor în veacul al XIX-lea întreg.

Astăzi pot da cetitorilor, acelor cetitori cărî au primit cu bucurie, ca un lucru folositor, sau une-ori și cu iubire, ca un lucru frumos, Istoria literaturii în veacul al XVIII-lea, un volum de proporții mult mai restrânse — după cum e, de altminteri, și subiectul, — în care se înfățișează începuturile literaturii românești și cărțile bisericesti contemporane cu cronicile cele dintâi, de care cronici am vorbit în Excursurile la publicația mea menționată.

S'ar părea că aceste scrieri, păstrate astăzi în manuscrise de multe-ori neîntregi și stricate, în tipărituri sfâșiate de vremi grele și de vremi nepoase, n'ar avea interes de cât pentru teologul care ar voi să-și dea seamă de calitatea cărților sfinte ce se întrebuințau la noi în deosebitele timpuri, pentru filolog, care urmărește în ele forme de limbă dispărute, pe care le descoperă cu plăcere și le adună cu îngrijire, sau, în sfârșit, pentru bibliograf, care vrea să știe ce tipărituri anume au ieșit din teaurile muntene, destul de vechi — când privește cine-va întinderea tiparului în Răsărit —, din cele ardelen, ceva mai nou, sau din cele ce s'au așezat, mai târziu, în Moldova. Ele ar putea sluji deci numai de studii de exegesă, la

cercetării lexicografice și la investigații bibliografice.

Căci în ele nu e nimic original. Sunt numai traduceri: din slavonește întâiu, din ungurește, din nemțește chiar, apoi și din grecește. Partea de prelucrare, adausă pe lângă traducere, e de tot mică. Întâia operă într-o cântă originală e Psaltirea în versuri a lui Dosoftei Mitropolitul Moldovei, din al treilea sfert al veacului al XVIII-lea.

Poate exista un interes literar, un interes sufletesc, un interes național în asemenea împrejurări?

După-ce am străbătut materialul și am câștigat concluziile, putem spune hotărît că acest interes există.

A urmări, în adevăr, aceste traduceri e a merge pe urma celor dintâii pași pe cari poporul român îi face pe drumul greu al culturii, în care individualitatea, originalitatea, libertatea apar numai foarte târziu la toate neamurile, și mai ales la unul care a trăit în împrejurări așa de puțin priincioase ca al nostru. Vedem întâiu pe sătenii și popii Maramureșului cari auzise până atunci numai mormăitul neînțeleas al cărților slavone, încălzindu-se pentru legea creștină curată pe care o răspânda în pragul veacului al XV-lea Ioan Hus Cehul și care lumina ca un vesel răsărit de soare de pe rugul lui de suferințe și de moarte. Unul dintre acești popii cutează, în mănăstirea maramureșeană din Perî sau aiurea, prin acele părți, să dea pentru întâia oară o parte din scriptură în românește; acum întâiu slovele străine, chirilice, servesc pentru a însemna paginî întregi

străini de limba și legea lor... Insufletea alegătorilor, astăzi, pentru ei e ceva „ne mai pomenit“, în curând însă vor avea prilej să se obișnuiască cu ea...

Și vina că Românii au intrat în activitate și luptă cu atâta înfierșurare împotriva „ideilor liberale“? De vină e guvernul. Orecunosc toate foile unguerești, fără considerare la colorit politic.

O recunoaștem și noi. Firește guvernul actual și guvernele de mai nainte sunt de vină... Căci dacă ar fi respectat legile sfinite de M. Sa, și ar fi luat măsură care să poată garanta executarea lor, — noi Românii am fi fost cei dintâi care sincer am fi spriginit guvernele „liberale“, din țară...

Guvernele au fost de vină, și ele vor fi de vină dacă la viitoarele alegeri candidații lor pretutindeni unde sunt Români, vor cădea cum cad frunzele toamna...

Dela cap se 'mpute peștele.

Fantașio.

DIN ROMÂNIA.

Familia Regală română la Iași. MM. LL. Regele și Regina, AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Principesa Maria, împreună cu Principele Carol, se vor duce la Iași în luna Octombrie viitor, după terminarea marilor manevre regale.

Programul șederii Majestaților Lor la Iași este de pe acuma hotărât.

Suveranii vor sosi la Iași Vineri 1 Oct. după amiază, și vor fi găzduiți în palatul comandamentului corpului IV de armată. Fusesse vorba de noul palat mitropolitan, dar lucrările de restaurare vor fi abia terminate și nu va putea fi locuit în aceste condițiuni.

Principii Moștenitori vor locui la cercul militar.

În dimineața zilei de 2 Octombrie va avea loc ceremonia consacării bisericilor „Trei-Ierarhi“ și „Sf. Nicolae“.

Seara va avea loc o reprezentație de gală la Teatrul Național, cu piesa „Uhlanda“ de Carmen-Sylva.

La 3 Octombrie, în timpul zilei, Familia Regală va vizita orașul. Seara va avea loc o mare recepțiune.

La 4 Octombrie seara, va avea loc la teatru a doua reprezentație a „Uhländer“. Rolul principal va fi jucat de d-șoara Agata Bârsescu. Familia Regală va părăsi Iașul la 5 Octombrie, la orele 10 dimineața.

Din străinătate.

Anglia, Franța și Marocul. Ziarele franceze afirmă că înțelegerea franco-engleză cu privire la Maroc, a stabilit raporturi amicale între aceste două țări. Anglia nu caută nici de cum să lucreze contra Franței, care are mâna liberă pentru misiunea sa pacifică.

De altă parte ziarele engleze publică o scrisoare a lui Earl of Roseberry, în care acesta califică înțelegerea dintre Franța și Anglia ca o nenorocire.

Tratatul comercial germ.-austro-ungar. „Kreuzzeitung“ scrie despre tratatele nouă de comerț și combat pe Dr. Barth, care e contra lor. Dr. Barth ar fi zis că Austro-Ungaria nu va încheia tratat, dacă nu se va încheia și o convenție nouă veterinară. E însă sigur că guvernul german nu are acest curaj. Atunci agrarii ar vota contra tratatelor. „Kreuzzeitung“ zice că tot de aceeași părere e și ea, dar că Austro-Ungaria va ține seama să nu ceară ceva cu neputință. În asemenea caz, cancelarul a spus-o, Germania ar denunța tratatul actual. Suntem însă încredințați că lucrul nu se va întâmpla și că ne vom înțelege cu Austro-Ungaria, la vreme, și cum trebuie. Nu vedem deci vre-o greutate în regularea chestiei cu Austro-Ungaria; greutatea e însă față de America și Anglia.

Franța Spania și Vaticanul. Ziarul spaniol Liberal educe importante date istorice cu privire la atitudinea Franței față de curia papală. Reese din aceste date că în fond, actualul guvern francez nu face alt-ceva față de congregațiunile decât au făcut regii catolici ai Spaniei.

Așa „regii catolici“ Ferdinand și Isabela au ocupat orașele episcopatului Cuenca pentru a împiedica pe cardinalul Galeoto Rierio de a lua în posesiune această diecesă, la care a fost numit episcop de către Papa. La divergența de păreri asupra episcopatului Liguenza, ei sprijiniră pe candidatul lor cu energie și respinseră pur și simplu pe cel numit de Papa. Ba, regele Ferdinand amenință chiar de a părăsi pe Papa din pricina unor scrisori ale curiei.

În secolul următor apar proteste ale Cortezilor contra exceselor papale. Chiar Filip II face a se întrevădea în mod destul de lămurit

convocare unul concil, în caz când Biserica s'ar amesteca în privilegiile sale regale. În părerea lui Melcher Cano, scrisă din ordinul lui, se spune:

„Episcopii pot, în împrejurări extraordinare, face tot ce trebuie pentru administrarea dieceșii, chiar ceea-ce este rezervat pontificelui suprem“. Publicarea bulei papale în coena Domini fu oprită de el și expulză pe nuntial papal care a vroit să o publice.

Sub Filip IV consiliul suprem decretă restabilirea tuturor drepturilor coroanei, față de cesesele organelor bisericesti și Filip V a ordonat pentru motive analoge expulzarea internunțialului papal, oprind intrarea în țară a noului nuntial.

Carol III, sub care jezuiții au fost alungați din Spania, a ordonat ca toate bulele, brevele și comunicările curiei să fie supuse consiliului suprem, înainte de publicarea lor și aprobate numai atunci când nu vor primi nici o observație privitoare la privilegiile regale.

Răsboiul ruso-japonez.

Preludiul luptei decisive.

Telegramele sosite ieri și alaltăieri vestesc toate despre înaintarea concentrică a armatelor japoneze contra pozițiilor rusești dela Liaoyang, pentru a se măsura odată cu puterile lui Kuropatkin, care însuși spune într'un raport, că Japonezii au început deja atacul pe întreaga linie. Kuroki înaintează cu armata sa dinspre vest, Oku dinspre sud dealungul căi ferate, iar la mijloc de aceste două armate se află oastea lui Nodzu, care a început lupta la 25 August, respingând pe Ruși din Liandiansan spre Liaoyang. Tot așa au fost respinși Rușii și la vest de cătră Kuroki, care se pregătește să atace Ampingul. Cu această ocaziune generalul Saharov (urmașul lui Keller) a avut o luptă teribilă cu Kuroki; peșând Rușii mai mult ca 1000 soldați.

Înaintarea deodată a celor 3 armate japoneze face să se îndrepteze privirea atentă a lumii asupra acestui punct al pământului, căci încontestabil acțiunea neașteptată a Japonezilor are să fie preludiul luptei groaznice decisive, ce se așteaptă cu atâta impa-

pe limba noastră. E acela numai un fenomen filologic sau literar-bisericesc și nu vorbește el oare și — să zicem — inimii noastre?

Trece un veac și jumătate. Ardealul e cucerit de Reforma calvinilor și a luteranilor. Patronii literari de altă nație îndeamnă pe un cleric muntean fugăr, Corosi, să tipărească vechiile tălmăcirii hușite. El face aceasta, și, în curând sau tot-odată, se adaugă traduceri nouă. Publicațiunile ardeleni se răspândesc mai mult sau mai puțin în toate părțile. Românul de pretutindeni se deprinde a înțelege cartea românească în forma traducerilor maramureșene și ardeleni.

În acelaș timp, înrîuriri polone mai ales aduc întrebuințarea acestei limbi a poporului în hârțile Domnilor și boerilor în zapisele țărgurilor și satelor. Cine cetește aceste răvașe și învoeli și urice, simțește numai o plăcere științifică străbătând rîndurile duioselor acte de demult, care înseamnă o revoluție în folosul nostru?

Și iată că în Moldova și în Țeara-Românească, Mihail Moxalie călugărul și călugărul Varlaam, care ajunse Mitropolit al Moldovei, tălmăcesc mai departe și mai bine decât înaintașii; mirenii îi ajută întru aceasta, un logofăt Eustratie, un Udriște Năsturel. Iarăși se întemeiază tipografiile: în Iași, în Govora, în Deal, în Câmpulung, mănăstirile muntene, în Tirgoviște chiar. Tălmăcirile vechi, ce se îngrămădesc, trec iarăși prin teascuși și se răspândesc ducând cu ele limba literară. Ardealul dă și el cele dintâi traduceri învătate.

O nouă oprire: răscoale, răsboaie și multă nenorocire. Dar acel care va fi Mitropolitul cel nou al Moldovei, Dosoftei, lucrează în chilia sa, tălmăcind din nou, și bine unele ori, lucruri noue. Când se îngrămădesc cărțile gata, se face tipografia din mănăstirea Cetății de lângă Iași, și iarăși circulă cărți noue.

Și acum li-se răspunde din Țeara Românească. Șerban Cantacuzino e domn dela 1678. Fratele său Constantin Stolnicul e cel mai învătățat boier al timpului său. Domnul are un plan mare: el va da toată Biblia, nu Muntenilor, ci neamului românesc. Și el dă acestuia „ale lui dintru ale lui“, căci Biblia dela 1688 cuprinde, unificând, limpezind, curățind, tot ceea-ce se lucrează mai frumos până atunci.

Apoi trei tipografiile muntene lucrează la cărți de învățătură, la cărți de petrecere chiar. Ele încep a da rugăciunile de care au nevoie preoții. Exemplul lui Dosoftei e urmat cu izbândă. Când Brâncoveanu, urmașul lui Șerban, se duce la moarte, în Constantinopol, preoții aveau de pe ce face toată slujba și toate ceterile în românește.

E puțin și e indiferent aceasta?

Eu am crezut că nu, și am scris această carte cu iubire pentru oamenii de a căror muncă și de ale căror însușiri e vorba aici. Înțelegând-o și scriind-o ast-fel, nu o îndrept numai cătră specialiști, către profesori și către clericii luminați, ci o dau întregului public cult al Românilor, care, între atâtea altele, folositoare și nefolositoare, trebuie să știe de unde și mulțumită cui scrie limba pe care astăzi o înțelege

tot neamul și în care mai mult decât în ori-ce el se simte unul singur.

(„Sămănătorul“).

N. Iorga.

DIN POEZII JAPONEZI.

IUBIREA MEA.

MANIOSTRU.

Unde vârful lui Micane
Poala cerului atinge,
Dintru începutul vremii,
Dragă, totdeauna ninge.

Cum omătul de zăpadă
Sus acolo 'n veșt nu moare,
Și iubirea mea, copilă,
E în veșt dămuitoare.

NESTATORNICIE.

Și vântul ce trece coline
La Ina în zbor spre Azima
Îl cred mai statornic ca tine
Frumoaso, în dragostea ta.
Și totuși uitat totdeauna
Să-ți ui, șireato, minciuna!

cientă și curiozitate pretutindeni. Faptul că generalissimul rus rămâne la Liaoyang, ceea-ce înseamnă, că n'are de gând să se retragă la Mukden, dovedește, că este firm decis să primească lupta.

Nu se știe ce să fi îndemnat pe Kuropatkin la această hotărâre când săptămâna trecută se vestea sgomotos, că întreaga armădă rusească se retrage mereu la Mukden, căci situația nu s'a ameliorat de fel. Ploile continue au stricăt rău calea ferată transiberiană, așa că ajutorul mult sperat nici de astădată nu l'a putut primi generalissimul rus. Japonezii însă au transportat trupe de întărire prin Inkau ducând pe câmpul de războiu 26 tunuri mari de asediu. În chipul acesta la Liaoyang se va da în scurt timp lupta mare, desperată, care va fi decisivă.

De mai mare importanță este vestea, că *Koreea a renunțat la independența ei făcându-se de bună voie vasală Japoniei.* În sensul acesta s'a încheiat între ea și Japonia un tratat, în care se obligă a revoca pe toți reprezentanții ei în străinătate, lăsând îndeplinirea acestor funcții Japoniei, adoptă moneta japoneză, disolvă armata ear pe lângă ministrul său de externe aplică un consilier japonez.

Londra, 27 August. Legațiunea de aici japoneză n'a primit nici o confirmare a știrii publicate de „Evening Standard“ despre căderea Port-Arturului.

Tokio, 27 Aug. Cum se vestește, generalul Oku a început erii atacul împotriva Ansantsanului, iar Kuroki contra Anpingului.

Petersburg, 27 Aug. Monitoriul oficial rus anunță din Liaoyang cu datul dela 26 c.: Noaptea spre ziua de 26 August Rușii și Japonezii au petrecut-o la distanță de 5 veste. În zorii Japonezii au început atacul pe întreaga linie.

Berlin, 27 August. Luț „Tageblatt“ i-se telegrafează din Tokio: Mareșalul Oyama din nou a luat ofensiva la 24 August înaintând nainte de toate contra pozițiilor extraordinar de tari ale Rușilor aflătoare la sud și sud-vest de Liaoyang. Aceste poziții Rușii le-au întărit de luni de zile în tot chipul.

Londra, 27 August. Luț „Evening Standard“ i-se raportează din Tienșin cu datul de ieri, că după o știre din izvor demn de credință Japonezii au pătruns deja în Port-Artur. Căderea cetății în chipul acesta este sigură.

Știri mărunte la ultimele întâmplări de pe câmpul de război.

— Japonezii par a întrebuița bombe explozive încărcate cu lădiță și a crede că prin concentrarea bombardării asupra orașului și a portului vor sili pe Ruși să capituleze. Atașaii la marina rusească s'au adăpostit în cazematele de pe peninsula Tigrului. Vasele din port par a fi toate grav atinse. Japonezii se poartă cu militarii trimiși de puterile străine pentru a urmări operațiunile întocmai cum s'au purtat Englezii în războiul anglo-bur: le dau toate îngrijirile, dar îi țin departe de locul unde se petrec lucrurile însemnate. Astfel nici un trimis străin n'a putut fi față la operațiile de pe uscat în potruva Port-Arturului. Înțelege atunci ori cine ce pot afla corespondenții ziarelor!

— „Novoie Vremia“ caută să pregătească publicul pentru ideea că Port-Arturul trebuie să cază. Pe de-o parte numește somație de-a se preda trimisă lui Stoessel, semn de nerăbdare și convingere că nu au a se aștepta pe curând la căderea cetății; dar pe de altă parte Suvorin scrie: „Nu ne așteptăm la minuni, afară de minuni de vitejie. Nu credem că Port-Artur e cea din urmă nădejde a noastră și că s'ar face întunec odată cu căderea lui“.

— Consiliul general al Statelor-Unite din Shanghai ar fi telegrafiat la New-York că Tao-taiul chinez a declarat că nu e în stare a face pe Ruși să-i urmeze poruncile. Consulul japonez, deși bolnav, s'a sculat din pat și a venit de a declarat că protestează contra Chinei, care îngăduie să i-se calce neutralitatea și că Japonia are drept să lucreze cum va crede și să ia vasele rusești cu silă. Se crede că Rușii vor ceda mulțumiți c'au purtat păduă acum cu amănări pe Japonezi. (O depeșă de azi (Agenția Română) vestește că țarul a poruncit desarmarea vaselor dela Shanghai).

— De când e sigur că Japonezii au cucerit poziții tari și față cu frontul apusean al cetății, credința în puterea de împotrivire a acestuia scade. Bombardarea orașului are efect moral nu și efect material asupra apărătorilor cetății. La Port-Artur nu se putea ști ce efect va avea bombardarea, deși în portul interior se află flota, lucru așa de scump și prețios pentru Ruși. Bogății de bună seamă au părăsit orașul, luând cu ei averea mișcătoare, clădiri istorice sau de mare valoare nu se află, ceialaltii locuitorii se pot adăposti în cazemate ori se lasă în voea soartei. Vasele erau pierdute în ori-ce caz; deci efectul moral al bombardării a lipsit și Stoessel nu s'a crezut dator a capitula.

— Japonezii în urma refuzului lui Stoessel de a capitula, s'au hotărât a ataca partea apuseană și mai slabă a întăriturilor și a pune mâna pe linia Sunșanului. De pe aceste înălțimi ar putea bombarda de-a dreptul orașul și portul, car o parte din celelalte forturi ar putea fi bombardată pela spate. Se pare că Japonezii, după lupte grele, au reușit a trece între fortași și băile Luisa și opt corăbii și a pătrunde până la Liaotieșan, cucerind și fortul cu acest nume de pe o înălțime de 600 de metri. Cu toate acestea, poziția dela Liaotieșan, dacă în adevăr au cucerit-o, ar fi expusă la atacurile lui Stoessel și în primejdie de a fi luată îndărăt, dacă nu va fi susținută cu puteri îndeustulătoare.

— Situația în Caucazia e din ce în ce mai rea. Armenii și Gruzii, până acuma dușmani, s'au unit împotriva Rușilor. Un șir de slujbași ruși au căzut jertfă revoluționarilor. Într'un sat lângă Kutais pe un fost comisar de poliție l'au tras în țapă. Gruzii și Grurii, munteni selbatici, măcelăresc ori-ce Rus le cade în mână. În deosebi caută să omoare pe boerii gruzi, cari s'au dat pe partea Rușilor și stau în slujba acestora. „Revoluționaia Rusie“ publică documente serrete ale guvernatorului dela Kars și dela Erivan, cari trag luarea aminte asupra primejdiei.

Luptele dela baia Eliza au avut loc puțin înainte de îndemnul de a capitula ce Japonezii au trimis lui Stoessel. Japonezii încercaseră să apuce niște înălțimi de unde ar fi putut bombarda forturile dela Nord de orașul nou cât și pe cele dela Etșesan și Antșesan. Dar, atacați cu puteri superioare de Stoessel, sprijinit de forturi, n'au putut să le păstreze. Prin lupta aceasta, petrecută la 5—6 klm. de oraș, se desmint știrile că Japonezii ar fi avut în mâni regiunea Șușing-Palicivang chiar lângă forturile nordice. Aripa dreaptă a Japonezilor nu e la baia Porumbeilor, ci la a celor opt corăbii. Tot așa de mincinosă e știrea că ar fi luat fortul Nr. 25 la Nord de dealul de aur; căci ca să ia acest fort ar fi trebuit să fie stăpani pe înălțimile Dragonul. Nici atacurile pe uscat contra Liaotieșan nu sunt de luat în serios.

Dela 16 August, luptele la frontul resăritean al întăriturilor Port-Arturului au de scop ocuparea de poziții pentru așezat tunuri, cu cari să dărâme forturile și să distrugă bateriile din forturi și dintre forturi. Dacă bombardarea portului și a orașului prin tragere indirectă, pe deasupra forturilor, nu va aduce capitularea Japonezii vor așeza bateriile pentru dărâmarea forturilor.

LA GROAPA IUBITEI

M. UGEDA.

Ah! mi-a fost nebun cuvântul
Și mi-a fost nebun amorul:
Vis la groapa carui astăzi
Se oprește călătorul.

Ți-ai ținut făgăduința
În obezile credinții,
De și altu socotiră
Să te-orîndue părinții.

Tu te-ai vestețit ca floarea
Într'o lungă și de vară,
Vesela ca-n altă lume
Aita viață-o să răsară.

Eu prinzind atunci de veste
Am grăbit să-ți cat mormîntul,
Câte doruri ne-implinește,
Mi-a furat atunci pământul!

Pentru tine-am trecut marea
Și împărății străine
De învățatură dormie
De mărire penru tine.

Uite, m'am întors acuma
Mi-e 'mplinit în toate gîndul,
Dar zădarnică mi-e calea,
Unde-ți sinul tău, plătîndul?

Burulent și polomidă
Ți-a crescut de mult movila,

Chiar nici popa nu mai știe
Unde doarme azi copila.

Vent de toamnă trec'e'n zboru-i
Peste 'ntinderea pustie...
Tu-ști aștepti de mult iubitul:
În curînda ei o să vie!

(„Luceafărul“).

Othamar.

CURIERUL TEATRELOR.

LOPE DE VEGA.

Dacă s'ar examina teatrul vechiu spaniol și viața marilor poeți cari l'au creat am vedea că existențele acestora întrec în intensitate dramatică pe cele mai frumoase opere și că arta e numai un copil resfățat al firei. Pilda cea mai desevărsită, e Lope de Vega, acest extra-ordinar făuritor de comedii, calificat de monstru din cauza productivității lui ne mai pomenite. Într'adevăr, un monstru a fost acest om care ne-a lăsat, pe lângă artificul teatrului său, drama imensă a existenței sale.

Dacă ai ceti istoria acestei vieți după-ce ai vedea cele mai vestite comedii ale Fenixului spiritelor, ai vedea cât de mult întrec dramele lui Dumnezeu imitațiile palide date de om după regulile compuse ad-hoc.

Și arta dumnezeiască care conduce faptele trăite are regulile și câte odată logica confundată cu absurdul product al frumuseții extraordinare.

Lope a fost protagonistul prin excelență al dramelor vieții jucate chiar de omenire pe scena lumii, cu alternative de bucurie și durere, de risete și lacrimi, și o înlănțuire de conflicte cari

se rezolvă rînd pe rînd, fie-care din ele, omorînd pe cel ce-l precede și dînd naștere celui ce-l va urma. Conflictetele vieții lui Lope au fost capitale; ele au pus față n'afă ceea-ce e omenesc cu ceea-ce e dumnezeesc; aruncându-le într'o luptă furioasă. Lope nu reprezintă numai un nume: o civilizație întreagă, un secol de istorie s'au condusat într'o singură ființă. Personalitatea poetului, cu puterea și slăbiciunea ei, ar fi de ajuns ca să se determine psihologia epocii sale, cuprinzînd, bine înțeles și domnia, celor trei Filipii de Austria. Suflet și înfățișare, idei și pasiuni fapte și vorbe sunt mai extra-ordinare în omul-Lope, de cât în poetul Lope, și întunecă toate dramele și comidiile ce-a compus, răspîndind în lume sfărîmăturile iubirei nesfrînte și ale geniului său extra-ordinar. Iubire și Geniu au atins cea mai înaltă expresie în această dramă intimă de șese-zeci de ani, nici odată reprezentată, țesătură trudită din virtuți și slăbiciuni omenesti.

Cel dintăiu lucru nedumerit e cum de s'a putut împăca caracterul său sacerdotal cu nenumeratele-i intrigă amoroase? Cum de a putut acest om fără pereche să-și potrivească poemele intime cu morala publică și să-și obție nu numai indulgența, dar chiar stima cea mai mare ce și-a atras vre-un om când-va din partea contemporanilor? Și-a cucerit popularitatea prin spiritul său minunat, avea darul de a succede în gradul cel mai înalt; natura îi hărăzise cele mai deosebite farmece persoanei, înfățișării, vorbeli și felului său de a conversa cari unite cu puterea lui literară subjugau mulțimile făcându-se idolul timpului său. Dorința îi atinse nu în slăbiciunile de om, ci în superioritatea de artist.

Românii din Transilvania.

Sub acest titlu interesanta revistă a lumii latine „La Renaissance Latine“, în numărul său din August, publică un interesant articol privitor la Românii din țările coreanele sf. Ștefan.

Data fiind importanța lui, credem că merită să-l reproducem, după ziarul „Cronica“, în întregime, în traducere românească:

„Proiectul de lege asupra învățământului primar, care a fost lucrat de către ministrul ungar, atrage atenția asupra soartei create de către regatul lui Ștefan Românilor, care trăiesc în Transilvania și Ungaria. Se știe că regatul Ungariei este constituit în mare parte din populațiunile nemaghiare. Un grup compact de 8 milioane Unguri, presărat de coloniile germane și mărginit la nord-vest, la vest, la sud de 11 milioane de oameni din popoare felurite, toate în cea mai deplină neînțelegere, și pe care cel mult poate să le strângă aceiași ură împotriva poporului maghiar, căruia sunt supuși. Printre aceste 11 milioane se socotesc și 3 milioane și jumătate Români, grupați în Transilvania (și în Ungaria).

De când ei înșiși, Maghiarii, au scăpat de stăpânirea străină, n'au avut altă grijă decât să asimileze și să absoarbă populațiile felurite. Au urmărit prin diferite mijloace maghiarizarea Germanilor, Slovacilor și Românilor. Să vedem cum au procedat cu aceștia din urmă și ce situație le-au făcut. Asemenea chestia transilvăneană e una din problemele principale ale politicii străine a tinerului regat danubian. Tratatul din Paris, împărțind în 3 grupe blocul românesc de 11 milioane de oameni, a condiționat politica externă a României: Ea se găsește legată politiceste de destinele monarhiei austro-ungare și de acelea ale imperiului moscovit, în timp ce antegardele naționale așezate în văile Vardarului și Strumei o privește în chestia macedoneană.

Dela sfârșitul secolului a XV și epoca când, sleiți de lupta lor împotriva Turcilor, Românii din Transilvania deveniră pentru Unguri o pradă cu ușurință de luat, ei n'au încetat să protesteze cu armele sau cuvântul împotriva unui jug, pe care îl desprețuiau. Puțin importă deci, din punct de vedere politic, de a ști, după-cum s'a discutat câte odată, dacă Românii sunt sau nu curajii latini. Ei voesc să fie un popor liber și voința lor unanimă ajunge să le dea dreptul la o viață neatârnată, barem ca un grup social. După ce fuseseră socotiți ca o națiune prin tratatul din Westfalia, tradați în încrederea lor de Iosif II în 1790, restabiliți în neatârnată de către Ferdinand IV., speranțele lor renasc; după primirea constituțiunii dualiste fură reduși la neant de către dieta din Pesta, care-i majoră pur și simplu.

Poet foarte productiv, de o imaginație vie, spontană, nesecată, atât în genul mistic cât și în cel eroic, cânta dimineața misterul dumnezeesc al prea sfintei Trinități, ear seara farmecile femeii ce-i acorda favorurile sale.

Tot atât de interesante îi erau și aventurile de nainte și după celebrarea liturghiei.

De abea isprăvea o comedie și numai de cât îl vedeai în mijlocul unei adunări, de teologi, uimindu-și ascultătorii prin elocința și felul fin al argumentărilor sale scolastice. Acest mare poet care a purtat pe umeri toată sarcina teatrului din timpul său, acest iubitor pasionat al femeilor, a fost și un dialectician fără păreche și un teozof eminent. Iubire, teologie, teatru! Trinitate nouă cu misterul ei de nespuse care ne zăpăcește și în care trebuie să credem orbește fără s'o discutăm.

Lope a călcat decalogul numai într'un singur punct, dar această slăbiciune era de neîndreptat și aceste rătăcirii au tinut până și în cei din urmă ani ai vieții. Unul din biografi săi, doctorul Perez de Montalban, povestește că fiind bătrân și bolnav consacră zilnic câte-va clipe penitenței. A murit ea un sfânt considerat creștin desevârșit, de oare-ce a profesat toată viața ortodoxia cea mai curată.

La îngroparea sa Curtea și Madridul luară doliul. Aristocrația și poporul îl plânseseră. Biserica și teatrul își răspândiră bocetele prin declamațiuni apologetice. Artiștii nu mai încetau cu laudele, ear în timp de trei zile cât au ținut funeraliile solemne celebrate de cler, arhieriei oficiale în mare pontificat și predicătorii cei mai vestiți ținură discursuri funebre.

Pentru a-i mângâia de pierderea neatârnată lor, li-se dete oare-cari libertăți. Se decretă neatârnată bisericilor românești; li-se recunoaște dreptul de a întemeia școli sub supravegherea statului. Limba română devine, împreună cu cea maghiară, limba oficială a tribunalelor. Dar aceste drepturi fură călcate numai decât după-ce fuseseră date. Și de atunci, lupta se urma cu atât mai multă înverșunare, cu cât Românii câștigau în fie-care zi o noțiune mai lămurită a individualității lor populare, în timp ce Maghiarii având puterea, o întrebuntau nedrept.

O protestare vestită, scrisă în 1892 de către studentii români, expuse pretensiunile concetățenilor lor. Viața politică a Românilor din Transilvania și Ungaria era înlăturată prin îndepărtarea Românilor dela toate slujbele publice, prin ridicarea anormală a censului electoral și printr'o împărțire după plac a secțiilor de vot. Viața intelectuală era zdrobită prin maghiarizarea școlilor românești, prin legislația draconică a presei.

Maghiarii răspuseră la această protestare printr'o expunere de principii generoase și liberale, dar nu-și schimbă întru nimic metodele, și mișcarea antimaghiară, însemnată prin revolte și procese scandaloase (Cluj 1894), s'a desfășurat dela această dată.

Românii din Transilvania constituiesc astăzi un grup etnic particular de trei milioane și jumătate oameni, care sunt în cea mai mare parte agricultori. Până la 1848, acești Români erau iobagi, și revoluțiunea, care i-a deslănțuit, a făcut să easă din mijlocul lor o burghezime, care nu s'a desinteresat de poporul din care a luat naștere și în care ea infiltra un sânge nou. E o populație căreia nu-i lipsește spiritul practic, dar e esențialmente conservatoare. Ea nu părăsește lucrările agricole pentru comerț și industrie. Românul transilvănean și ungurean, care are, de altmintearea, toate aceste caractere asemenea cu Românul din regat, cheltuește rind pe rind banii ce-i câștigă; nu-i cruță și puțin se îmbogățește.

Dacă și-i cruță, banii săi sunt destinați bisericeii și preotului. Acest popor subjugat rămâne credincios cu înverșunare, în credința și patriotismul său.

De altfel ambele aceste lucruri se confundă între ele. Preotul român mărit de concetățenii săi prin voturile universale și trăind în mijlocul lor, este nu numai păstorul sufletelor, dar chiar reprezentantul ales al cetățenilor. În jurul său se grupează toate împotrivirile contra stăpânitorului. De altfel aceasta a apucat-o de mult timp. El a încercat să câștige pe preoții români, a reușit în parte, și desbinarea, care s'a produs atunci între ambele cleruri, unul ortodox, celalalt unit, a cauzat cel mai mare neajuns cauzei române.

Sufletul Spaniei se simțea ciopârțit ca și cum moartea i-ar fi smuls tot ceea-ce avea ea mai frumos și mai tare.

Ce dramă imensă și ce protagonist! Preot și păcătos, iubindu-și aproapele și mai ales femeia lui, duhovnic și penitent, neclintit în ortodoxie, eterodox în morală, poet dinstins, teolog sublim și curtezan îndrăzneț ca don Juan! Ce viață! Fără îndoială că nici prin numărul și măreția peripețiilor, nici prin masa de necrezut a producțiunii poetice, Lope de Vega nu intră numai în marginele unei singure existențe omenești.

Comediile sale sunt în număr 1800 iar autos sacramentales, afară de mistere, vre-o patru sute. Tot felul de poeme, versurile sfinte și profane, solilocuriile de dragoste, eclogele, pastora-lele, romanele și cele-lalte opere, ce ar fi greu de clasat, formează o bibliotecă însemnată. Apoi e aceea ce nu se vede: fondurile necalculabile de drame și poeme intime, flirismul ce se revarsă din grijile sale amoroase, fluviul imens și ascuns care, la moartea poetului, și-a unit apele cu al riuului ce curgea în fața tuturilor.

Să iubesc, să visezi, să scrii și să vorbești atâta, să ai o inimă atât de largă și arzătoare, gândirea atât de vie, nu se poate să nu ai drepturi la recunoștința omenească. Păcat că Lope n'a lăsat o povestire credincioasă și sinceră a propriei sale existențe! Ne-ar fi dat opera literară ce ne lipsește și cea mai bună din toate ce ne-ar fi putut lăsa. (Le Temps. B. Perez Galdos).

Iredentismul român este înainte de toate o mare mișcare populară. El întrebunțează școlile ca mijloc de apărare națională și le încredințează preoților lor. Așa dar proiectul unguresc asupra instrucțiunii primare, elaborat de ministrul Berzeviczy, a hotărât să se maghiarizeze în total școlile primare prin mijlocul cărora se menține, în Transilvania și Ungaria cultul patriei și al națiunii române. 500.000 de copii frecuențau 2.500 localuri de instrucțiune primară, pur românești, întreținute de biserică sau de societăți.

Ac aceste școli confesionale existau în virtutea legii dela 1868 asupra naționalităților.

În ele nu învățau decât Români. De atunci celelalte legi urmau, impunând tuturor copiilor, care treceau prin școală, să vorbească și să scrie curgător limba maghiară. Noul proiect merge mai departe. El visează toate naționalitățile nemaghiare. El arată, că din momentul ce 20% din elevii înscriși în școlile confesionale vor recunoaște limba maghiară ca limbă maternă, învățământul nu va mai fi dat în românește, nemțește sau sârbește sau într'alt idiom slav, ci în ungurește.

Se poate ușor pricepe, că nu va fi așa de greu autorităților să impună micilor săi funcționari o declarație de această natură. Procentul de 20 la sută va fi cu ușurință atins. Maghiarii impun limba lor, și celei românești însă i-se va putea spune, „că a trăit“. Aceasta va fi un pas mai mult făcut în calea unde a intrat poporul unguresc, și care nu tinde la nimic altceva, decât la distrugerea neamului românesc în Transilvania și Ungaria.

În general intransigența Ungurilor atinge de altmintearea o treaptă extraordinară. În cursul discuției bugetului viitorului an financiar deputatul ungar Szatmáry declară, că naționalitățile nemaghiare, „dușmani interni ai statului“, nu încetează de a se deda nepedepsiți la tot felul de „agitațiuni“.

Un deputat român, dl Dr. Aurel Vlad, protestând își atrase riposta următoare, a unui alt deputat ungar L. Olay.

„Aici toată lumea trebuie să fie ungurească. Cei ce nu sunt, nu trebuie să intre în această încăntă. Reprezentantul unei naționalități, nu împoartă care, poate să șadă aci ca maghiar, dar din momentul ce se ridică împotriva ideii de stat maghiar, locul său nu mai este aici“.

Astfel de cuvinte sunt des rostite în Ungaria. Ele nu tradau numai chipul de vedere al unui individ, ele reflectă opiniunea majorității Maghiarilor și din aceasta cauză au un dureros răsunet în România. Românii din regat observă din ce în ce, că învoiala tăcută încheiată între ei și puterile triplei alianțe a constituit un joc de păcăleală. Departe de noi ideea de a voi să criticăm politica urmată până în prezent de România. Ea se lămurește cu desăvârșire prin împrejurările istorice, care o-a determinat și ea este desăvârșit îndreptățită. Dar trebuie să recunoaștem bine, că dacă România și-a ținut cu scrupulositate învoelile sale, dacă a observat față de Transilvania o atitudine binevoitoare de sigur, dar foarte strict neutră, monarhia austro-ungară nu și-a îndeplinit întru nimic promisiunile și nu pare dispusă a le îndeplini nici în viitor.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 27 August 1904.

— O desmintire a contelui Goluchovski. Ziarul parizian Le Journal a publicat în ziua de 10 August, sub titlul Declarațiunile contelui Goluchovski o corespondență din Viena privitoare la protectoratul francez din orient.

Agencia telegrafică vieneză K. K. Telegraphen Correspondenz-Bureau este autorizată a declara că contele Goluchovski nu a vorbit cu nici un ziarist asupra acestei chestiuni, nici s'a autorizat pe cine-va să facă declarațiuni în această chestiune.

— Dl Prof. I. Bogdan decanul facultății de litere din București, se află la Cernăuți unde adună material pentru pregătirea unei edițiuni cât mai complete a

actelor eșite din cancelaria lui Ștefan-cel-mare.

Se știe că dl Bogdan a fost însărcinat să alcătuiască această lucrare de ministerul instrucțiunii publice și cultelor al României.

— **Conservatoriu de muzică în Sibiu.** Cu scop de a da tinerimii ocaziunea unei instrucțiuni fundamentale practice și teoretice în arta muzicală și iubitorilor de muzică (diletanților) posibilitatea de a-și cultiva și desvolta cunoștințele muzicale și priceperea pentru arta muzicală binecunoscutul director de muzică Hermann Kirchner va deschide la 1 Septembrie a. c. aici în Sibiu un conservatoriu de muzică. Obiectele de învățământ vor fi: cântarea solo, pian, violină, și cello, eventual și alte instrumente. Instrucțiunea o pot lua singuraticii elevi ori eleve sau doi ori mai mulți elevi (eleve) împreună. În cazul din urmă onorarul se reduce în măsură însemnată. Alte obiecte vor mai fi teoria (armonia, compozițiunea); cântarea (corală de cor cu 3 clase pentru copii și dame) și orchestră. Elevii se pot înscrie și se primesc zilnic. Didactul se plătește lunar anticipativ. Inscriserile se pot face dela orele 11—12 a. m. și orele 3—4 p. m. în locuința dlui Kirchner, Hermannsplatz nr. 8, etagiul II, ușa 13, și cu începere dela 1 Octombrie a. c. Wiesenplatz nr. 11 (Parterre).

— **Noue timbre postale în Austria.** Timbrele postale în valoare dela 1—60 bani vor fi schimbate. La timbrele dela 1—6 bani cifra de valoare va fi indicată în culoarea timbre în cercurile albe din cele patru colțuri; la timbrele dela 10—30 bani cifra de valoare va fi indicată în culoare neagră în cvadratele albe din colțurile mărcii, iar la timbrele dela 35—60 bani cifra de valoare va fi indicată în culoare albă. Timbrele de 40 bani, se vor tipări în culoare violetă. Noue timbre postale se vor pune în circulațiune după desfacerea totală a mărcilor deja în uz.

— **Săpături archeologice.** Pe malul stâng al Prutului, la 15 klm. spre apus de Cernăuți, e Șipenitul, căminul familiei românești Costin. Proprietarul de astăzi, barona Pulheria Vasilico și barona Mustăț, amândouă din familia Costin, sunt foarte cu grijă pentru păstrarea acestei străvechi locuinți boeresti, una din cele mai vechi din familiile nobile ale Bucovinei. D. cavaler Emanuel de Costin a făcut săpături, cari au dat la iveală rămășițe însemnate preistorice, cari s'au trimis muzeului din Viena: numeroase vase de lut din epoca pietrei în forme felurite, parte zugrăvite, parte fără podoabe, vase de duble de lut, idoli, chipuri de animale, cremene în formă de cuțițe, urne înalte până la un metru, coarne de cerb și de căprioară, numeroase hârburii, toate s'au trimes în lăzi bine împachetate la muzeul din Cernăuți și la cel din Viena. În epoca pietrei (în perioada palafitelor) a fost o stațiune de înținsă spre apus de Șipenit. D. Costin va urma înainte cu desgropările.

— **Tarif nou pentru transportarea nutrețului.** Cu privire la lipsa de nutreț ce domnește în acest an, minist. ul de comerț afară de favorurile încuviințate pentru transportarea fânului, paielor și nutrețului tăiat, a mai încuviințat transportarea cu prețuri reduse pe căile ferate și altor soiuri de nutreț: cucuruz, măzăriche, pleavă, țărițe, turte de uloi, urluiță de orz, urluiță de cucuruz, pospați din mori, lături din vînărsării, melassă (siropul ce rămâne din fabricarea zahărului), napi de nutreț, etc. Favorurile aceste se dau numai agricultorilor, nu și negustorilor în scop de speculație sau pentru export. Și economii vor putea avea parte de aceste favoruri numai dacă vor avea legitimație dela reuniunile economice comitatense s'au provinciale, or dela Reuniunea de agricultură regnicolară. Să va plăti taxa de transport redusă după o greutate de cel puțin 10.000 kgr. (un vagon). Dacă greutatea ar fi mai mică de 10.000 kgr. să va plăti ea și după o greutate de 10.000 kgr. Acest favor are loc cu începere dela 10 August pentru încărcături făcute la o stație depărtată cel puțin 50 kilometri dela graniță.

— **Manevrele est an nu se vor ține.** În urma secetei îndelungate să simte mult lipsa de apă prin ținuturile Boemiei, pe unde ar fi să se țină manevrele mari din toamna aceasta. Cercurile militare ținând samă de aceasta, au hotărât să nu

să țină manevrele, deoarece-ce prevederea cu apă a mulțimei de soldați și a cailor ar întâmpina foarte mari greutăți.

— **Liușagiul negrilor.** Statul Georgiei a fost teatrul unui împătrit liușagiu de negrii.

În orașelul Statesborough s'au arestat patru negrii, învinovați de omorîrea unui alb și a soției sale. O mulțime considerabilă se strânse împrejurul închisorei în care se aflau negrii, și o luară cu asalt.

Isbutiră să o găurească cu ajutorul unei bombe de dinamită a cărei explozie omorî două păzitori.

Manifestanții putură să pătrundă în lanțuri și să pună mâna pe prizonieri, pe cari îi arseră de vii înaintea zidurilor închisorei.

S'au trimis trupe federale la fața locului ca să menție ordinea.

— **Generalul Slatin în Marienbad.** Generalul Slatin, care cum se știe, este de origine austriac și zece ani a fost prizonierul mahdiului din Omdurman, a petrecut trei zile la Marienbad. Slatin acum se afla în serviciu militar în Egipt. Generalul a venit la Marienbad la invitarea regelui Edvard, al cărui oaspe a fost trei zile, raportând suveranului său asupra dezvoltării Sudanului. El este unicul general care a fost invitat de cătră rege la Marienbad.

— **Revocarea ambasadorului rus la Washington.** Din Londra se telegrafează, că ambasadorul rus la Washington, contele Cassini a fost revocat de guvernul său, din cauza că relațiunile dintre el și Roosevelt și secretarul afacerilor externe Hay n'au fost prea amicale.

— **Conferența interparlamentară din St. Louis.** Aproape toți reprezentanții parlamentelor de pe fața parlamentului sunt deja pe drum spre St.-Louis, pentru a putea lua parte la ședințele conferenței interparlamentare, cari se vor ține la 12—14 Septembrie. Din New-York se depeșează de altcum, că și ordinea zilei este stabilită deja, constând din următoarele patru puncte. 1. Convocarea sesiunii II a congresului de pace de Haagă cu următorul program: deciderea obligativă prin arbitriu internațional peste tot și în casuri, cari vor avea încă să fie stabilite; admiterea a altor state de a semna tratatul cari n'au luat parte la convenția dela Haagă cu uniunea pan-americană. 2. Introducerea armistițiului. 3. Revisiunea concluzelor convențiunii dela Geneva referitor la folosirea explosivelor în războiu, cu deosebită considerare la pericolele, provocate de aceste materii care pot învolva calcarea neutralității. 4. Stabilirea modalităților pentru a întâri acțiunea uniunii interparlamentare.

— **Un proiect de lege contra fumatului.** În parlamentul englez a fost prezentat zilele trecute un proiect de lege, care intenționează a pune stavilă fumatului, îndeosebi între copii. Numitul proiect prevede pedepsirea în bani a tuturor acelor persoane, care copiilor în etate de sub 16 ani vând tutun și țigarete. Cât ar fi de bună și la noi o lege care să oprească baremi pe copii dela fumat, că — vai — multe nenorociri vin din fumatul copiilor nevărtnici.

— **Nou leac contra alcoolismului.** Chalmers Prentice, distins oculist în Chicago, a inventat niște ochelari, pe cari purtându-i alcoolistul își pierde apetitul de a bea băuturi alcoolice. Dr. Prentice a constatat, că ochii bețivilor sufer numite deviațiuni în acomodare și convergența lor. Purțând ochelarii din chestiune dispar aceste deviațiuni și tot-odată să micșoreze apetitul de băuturi alcoolice. Un bețiv, purțând astfel de ochelari, a perdut după 30 de zile tot apetitul de-a bea băuturi spirituoase. Numai de nu ar fi vre-o reclamă americană!

— **Episcopul renitent de Laval sub pedeapsă canonică.** Din Paris se vestește, că episcopul de Laval, Geay, care împreună cu episcopul de Dijon Le Nordez au fost puși sub pedeapsă canonică, s'au supus acesteia într-o parte. Nu exerciază nici o funcție atât administrativă cât și sacerdotală, ci trăiește retras într-un castel al său din provincie. S'au convins adecă renitentul prelat, că la cas de ruptură totală între Vatican și Franța nu se poate răzîma pe guvern, cu atât mai puțin pe Vatican, deci este mai bine, dacă se dă pe partea acestuia supunându-se pedepsei dictate.

— **Cale ferată nouă.** Noua linie a drumului de fer la Caterinoslaw a fost deschisă. Ea are o lungime de 600 verste.

— **O deciziune interesantă în cauza de grevă.** La întrebarea inspectorului industrial din Seghedin ministrul de comerț a dat un rescript sub Nr. 22038 1904, al cărui dispozițiune pot pune capăt unor efecte de ale grevelor, cari mai ales pentru micii industriași învolvă o primejdie mare. Nu arareori s'a întâmplat anume că lucrătorii angajați cu ruptul (plătii după bucata prestată) ridicau arvunul fără de a isprăvi apoi lucrul la care s'au angajat. Față de acestia e a se aplica în sensul rescriptului, în cas de grevă, § 159 al legii industriale, conform căruia calfele și lucrătorii de fabrică, cari părăsesc lucrul pe nedreptul, pot fi constrânși la îndeplinirea datorinței lor și pe lângă aceasta pedepsiți cu amendă în bani până la suma de cor. 40 — Decisiunea aceasta se motivează cu provocare la §. 93 al legii industriale, care dispune, că lucrătorul angajat cu ruptul nici după demisionarea făcută în regulă nu poate repăși înainte de a fi isprăvit lucrul la care s'au angajat și înainte de a fi achitat eventualele avansuri primite. În același rescript se observă mai departe că învățații nu pot înscena greve în massă.

— **Greva în Marsilia.** Prefectul a primit azi dimineață o delegațiune a dockeriilor și înscrișilor maritimi greviști, cari au declarat că nu vor reîncepe lucrul decât dacă li-se va acorda ca ziua de muncă să fie de 8 ore și plătită cu 6 lei. Greviștii au adaugat că dacă nu li-se va da satisfacțiune într'un interval de 18 ore, federațiunea va face ca mișcarea grevistă să se întindă în toate porturile Francei.

— **Mare incendiu pe insula Corzica.** Din Paris se telegrafează, că de două zile pustiește un groaznic incendiu în partea ostică a insulei, arzând un teritor de mai mult de 20 de klm. Multe vii au fost nimicite; stațiunea din Bravone a ars total. Focul care s'a iscat în pădurea uriașă a castanilor, amenință acum cu pericol stațiunea căii ferate din Alistro. Circulația este întreruptă. În foc au perit și un număr colosal de vite cornute.

— **Impăratul Saharei.** Un ziar belgian aduce știrea, că „impăratul“ peste năsipul și oasurile Saharei, Iacob I. a hotărât să-și vândă moșiile cele are în statele „străine“. Din cauza asta provoacă pe toți doritorii de a cumpăra să se însinue la „ambasadorul“ său din Bruxela. Iacob I. are posesiuni întinse în Franța în departamentul Saône și Loire, în apropierea orașului Rheims, păduri în regiunea Ludes și Chény și șese case în Paris.

— **Grigiți când mâncați struguri.** În anul acesta trebuie să fim cu mare grijă la mâncarea de struguri. Se știe, că vițele de vie sunt stropite înainte și după înflorire cu soluțiune de vitriol de cupru. Vitriolul de cupru este însă un venin, care ușor poate cauza perturbațiuni în organismul omenesc. De oare-ce în vara aceasta a ploat foarte puțin, ba — putem zice — chiar de loc, nu s'au spălat prin ploaie strugurii de vitriolul de cupru și astfel trebuie să spălăm de tot bine strugurii înainte de a-i mânca. Altfel ne putem otrăvi.

— **Un drum de fer suteran la New-York** se va da în circulație cu începere dela 1 Septembrie.

Noua linie ferată leagă insula Manhattan, centrul orașului cu marginile nordice ale orașului. Este lungă de 20 kilometri și are patru căi. Trenurile vor circula cu o viteză de 50 de kilometri pe oră, ceea ce va permite oamenilor cu treburi să ajungă în 10 sau 20 de minute la locuințele lor.

Lucrările începute dela 24 Martie 1900 au costat 175 milioane franci. Linia va putea să transporte până la 40 de mii călători pe oră. Gările se deosebesc între ele printr'o combinațiune de culori diferite, ceea ce va permite călătorilor să-și recunoască stațiunile fără a mai avea nevoie să le citească numele.

— **Un imens incendiu.** Un imens incendiu întinzându-se pe o distanță de mai mult de 20 km. a izbucnit pe coasta orientală a Corsicei încă de ieri.

Mai mult de 1000 hectare pădure au fost distruse, iar o alta este amenințată.

Circulațiunea pe calea ferată este întreruptă. Au perit de asemenea numeroase vite.

Populațiunea, ajută de trupe, combate incendiul.

— **Un cas de lepra în Dalmația.** Dalmatinul Ivan Sentic, care cum se anunță, s'a îmbolnăvit de lepra; a fost primit în spitalul public din Viena, se simte bine. După părerea medicilor nici nu este de-o camdată pericol iminent în ce privește caracterul contagios al acestei maldăi, de ore-ce aceasta s'a declarat numai în forma cea mai inofensivă(?).

— **Epidemie de coleră în Persia.** Deja de mult timp soseau vesti de coleră în Persia, dar din acestea nici pe departe nu se putea deduce, că această boală să graseze într'un chip atât de oribil, precum se vestește acum din Londra. Conform unei telegrame, în Persia au căzut jertfa colerei mai mult ca 200.000 oameni. Numai în Teheran, capitala Persiei, au murit de coleră 30.000, ceea-ce face 10% din numărul locuitorilor. Toate ziarele, și cel oficial au încetat de a mai apărea.

— **Lupte săngeroase cu tauri.** Din Madrid se vestește, că la 23 c. s'a întâmplat în arena de acolo un accident fatal. Un taur a străpuns pe banderillo *Perlita* și l-a aruncat cât colo. Nefericitul artist la câte-va oare după acest accident a expirat. Asemenea cas s'a întâmplat și în comuna Alfinda din provincia Saragossa, unde patru feciorandrii au intrat în stare de ebrietate într'o curte, unde se țineau taurii destinați pentru jocuri. Taurii s'au năpustit asupra lor, dintre cari doi au reușit să scape greu răniți, ear doi au fost sfâșiați și omorâți de animalele însălbătăcite.

— **Telegrama, farză în trei acte, de „Original“**, sub care pseudonim se ascunde un cunoscut și apreciat scriitor român din Arad, a apărut ca rețipărire din „Tribuna“.

Se vinde, pentru societăți de diletanți: 5 exemplare, expediate franco la adresa celui ce comandă, 1 coroană.

Prin poșta mai puțin de 5 exemplare nu se trimit (Numărul persoanelor din piesă e 12). Un exemptar, se vinde cu 20 fil. la Administrația „Tribunei“ și librăria P. Simtion, din Arad.

— **Lipsă de femei.** În America au tot emigrat bărbați, așa că a ajuns țara cea mai bogată în toate, dar săracă de femei. O statistică a Statelor-Unite spune că în unele locuri numărul femeilor și fetelor e abia de a treia parte din populațiune. În California sunt 230.504 bărbați gata de însurat și caută o soție între cele 88.745 de fete. În Idaho pe lângă 3546 de fete să învârtesc 23.420 de băieți. La balurile ce să dau în Montano, fiecare fată are trei fete cavaleri. de aici rezultă că numărul bărbaților este întreit. În Oregon băieții sunt de patru ori mai mulți ca fetele, iar în Washington de cinci ori.

— **Marți vifori în Australia.** Conform știrilor sosite din *Adelaide*, în Australia domnește nu timp extra-ordinar. Intreg continentul este sub apă în urma ploilor continue și deja de mult timp. Marea agitată de vânturi puternice, cari seamănă mult cu uragan aruncă rămășițe de năi pe țărmuri. Vaporul „*Nemesis*“ în apropierea sinului de mare Botany a naufragiat, perind între valuri 31 de oameni. Trei marți năi au perit fără de urmă. Zi de zi sosesc noue vesti despre catastrofe pe mare.

— **Anunț literar.** Gramaticile fieratului meu soț, aprobate de înaltul guvern și Ven. Consistor din Arad, sunt a se căpăta și pentru mai departe la mine. Profesorii și învățătorii vor primi rabat de 20%.

Cărțile sunt:

Cramatica rom. pentru învățământul secundar partea primă Etimologia. Prețul 2 cor. Gramatica rom. pentru învățământul secundar partea a doua. Sintacsa. Prețul 1 cor. 20 fil. Gramatica elementară partea primă pentru clasa III-a. Prețul 30 fil. Gramatica elementară partea a doua pentru clasa IV.-a. Prețul 60. fil. Cu deosebită stimă: *Veduva: Aurelia Dr. Pet:anu*, Arad, str. Lázár Vilmos Nr. 4.

— **Aer, aer, aer curat!** este deviza tuturor celor ce sufer de afecțiuni catarchale de plămâni. În adevăr cura de aer curat aduce cu sine, într'un câat această se face la locuri corespunzătoare și în mod rațional, rezultate îmbucurătoare. Pentru miile de oameni însă, pe cari ocupațiunea lor ori alte împrejurări îi împedecă să meargă la locurile de cură în regiuni muntoase în păduri ori la malul mării pe timp mai îndelungat, „*Sirolinul*“ e o adevărată binecuvântare dumnezească. Acest syrup face posibil un tratament fără deranjarea ocupațiunii de toate zilele. Deja după o folosință de 3-4 lingurițe de cafea la zi face să slăbească tusa, să se împuțineze flegma, ce însoția tușitul, să se simțească o ușurare în respirație, creșterea apetitului și greutatea corporale. Dar celor-ce au puțină a cerceta vre un sanatoriu, n'ar trebui să se lipsească de tovarășia acestui remediu, de oare ce acesta în ori-ce privință are proprietatea de a potența curele de aer în modul cel mai înalt.

Telegramele zilei.

Petersburg. Un ordin de zi imperial numește în consiliul imperiului pe generalii Taitcew, Roehrborg și Durnovo și »a la suite« pe generalul Mișcenko.

Constantinopol. 12 August. Poarta a adresat o notă misiunilor statelor străine, ale căror tratate de comerț cu Turcia expiră, invitându-le de a începe negocieri în vederea reînnoirii lor.

Nota Porței declară tot-deodată că există numai puține puncte în litigiu pentru o nouă înțelegere, lăsând să se spere că acordul se va putea obține curând.

Felurimă.

— **Un nour magnetic.** Vaporul englez *Mohican* mergând spre *Filadelfia* a observat următorul fenomen curios:

Era în ziua de 1 August st. n., când vaporul se trezi de odată într'un nour, care avea un aspect fosforic. Totul pe vapor a fost magnetizat. Insuși vasul și oamenii de pe dînsul păreau a lumina. Privind la busolă se văzu cum acul se învîrtea neconținut ca un evantai. Căpitanul ordonă marinarilor ca să îndepărteze lanțurile de fer cari se aflau pe bord. Acest lucru a fost însă imposibil de și ele nu cântărea decât câte 37 și jum. kilograme. Totul părea lipit la olaltă.

Nourul a fost așa de des încât a fost cu neputință de a merge mai departe de oare-ce nu se putea vedea dincolo de vapor. Totul lumina ca și cum vaporul era înconjurat de flacări. Deodată nourul se ridică, fierbințele de pe vapor încetă și după câte-va minute se văzu cum nourul se ducea pe d'asupra apei.

Bibliografi.

Liturghia sfântului Ioan Gură-de-aur, pusă pe note muzicale, după melodiile celor opt-glasuri bisericesti și armonizată, pentru corurile de 4 voci bărbătești, de *Iuliu Birou*, nvătător și cantor primar, și dirigentul corului Reuniunii de cântări „*Armonia*“ din TievantulMare, (p. u. Kákova). *Opul I.* Editura autorului. Toate drepturile rezervate. Prețul 5 coroane, plus 30 filleri pentru porto.

Se află de vânzare la autor și la Librăria *Petru Simtion* în Arad.

A apărut:

În editura Librăriei C. Șfetea București George Coșbuc Crestomație pentru toți Românii Prețul 90 bani.

• **Biserica și podul din Borzești,**
de Dr. C. I. Istrati.

precum și o ochire relativă la bisericile zidite de Stefan cel mare. Cartea e înzestrată cu 49 chipuri bine reproduse și se expediază contra Lei 3.50 de către librăria depozitară C. Șfetea din București, franco și recomandat.

Concurs.

„Direcțiunea institutului de credit și economii Luceafărul“ în Verșeț publică concurs pentru ocuparea unui post de practicant

Salariu anual 960 cor.

Cel-ce doarec a reflecta la acest post au să-și înainteze rugărilor până cel mult în 10 Septembrie a. c. st. n. să documenteze că au absolvit școala comercială cu examen de maturitate și să poseadă limba română, germană și maghiară în vorbire și scriere.

Cel cu praxă de bancă sunt preferiți.

Verșeț, din ședința direcțiunei ținută în 24 August 1904.

352 1—1

INSERTIUNI și RECLAME.

Stabiliment de Hydrotherapie.

„**Wällischhof.**“

Stațiune de tren și poșta Brunn — Maria — Enzersdorf, 30 min. departe de Viena.

236

Arangiamant modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer de soare, massage, electri-sare, gimnastică svedă etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului: Dr. Marius Sturza.

Biroul de credit reforme și de încasare

Seidl és Matiegka

Temesvár-Józsefváros, Kiltl-téd 3 szám. da informațiuni și deslușiri confidentiale atât în afaceri deosebite cât și despre lucruri grivate de pretutindeni în țară și străinătate, în modul cel mai conștiincios și discret.

Primește

319

contra honorar moderat afaceri de încasare dela comercianți și industriași, în cassarea pretensiunilor dubioase pe cale pacinică ori procesuală, mai departe

mijloace

afaceri de imprumut și financiare, achitări de datorii, precum și vindrea și cumpărarea de bunuri și calități.

Escompturi de cambii. Losuri în rate.

Editor-proprietar: George Niehin
Redactor responsabil: Ioan Rusu-Șirlianu.

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

341

Are in deposit:

Bicicle de primul rang

recum și toate părțile constitutive pentru bicicle, gumii și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emalarea de bicicle în foc. nielarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu incopclare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are in deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru odăi.

In atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

Mai nou!

pentru

toamnă

Pardesiuri pentru dame

Cu începerea sezonului de școală.

Xavelocuri de toamnă pentru dame.

Pardesiuri pentru fete și copii.

Bluze de modă după croiul cel mai

nou și bluze cu mâneci.

Bazarul pentru costumuri de dame al lui

351

S T E R N M. A.

A R A D,

ANDRÁSSY-tér, vis-à-vis de noua biserică a Minorităților.

Fondat în anul 1875.

Telefon pentru oraș și comitat 238.

Kőszeghy Sándor

tinichier.

Arad, Boros Béni-tér 16.

(Casa Vanicsek)

385

Primește tot felul de lucru de tinichea, (reparări de apeduct) dela execuția cea mai simplă până la cea mai artistică. Ori-ce reparație se face prompt și grabnic.

— Lucru remarcabile de specialitate, prețuri culante. —

LENGYEL GYULA

lăcătar de zidiri.

Arad, Strada Vörösmarty Nr. 3.

Pregătește accesorii de fier pentru zidiri, grilaje pentru cimitire, mașine de fert în formă de masă și ori-ce fel de lucrare de lăcătar.

382

Cu stimă:

Lengyel Gyula.

4%

BANI!

4%

pe realitate și bunuri cu 4-4 1/2% amortizațiune la locul I. și II. fără
spese anticipative, precum și credit personal expozicează grabnic,
culant și sigur

PHILIPP GRÜN WALD,

Agenția de bancă, Incasso,

Biurou de informațiuni

320

TEMESVÁR, Józsefváros, Küttl-tér Nr. 5.

Mai departe mijlocesc vinderea și cumpărarea de case, bunuri, cafenele,
hoteluri, restaurante, prăvălii de tot felul; am prenotate case pentru
vânzare dela 2000—140.000 coroane depunerii favorabile de capitaluri
cu 7 1/2—8%, venit curat, vindere de pământ etc., arende de pământ
dela 100 jugăre în sus.

4 1/2%

4%

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că am
deschis în

ARAD, piața Boros Béni Nr. 6**o nouă ferărie**

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de
primul rang.

Primesc comande de turnătorie și obiecte de arangia-
mente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de
moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în ori-ce cantitate.

Cărbuni de lag se pot căpăta pentru prețuri estine.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

324

Szántó Izidor

fabricant de fer și oțel în Ujdézna.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a m. on
public, că pe **Strada Weitzer János Nr. 19,**
casa Doamnei véd. Dr. Petkó, am deschis un

atelier de tapiserie și înfrumșetare

corespunzător intru toate recerînțelor de azi.

După o experiență de mai mulți ani câștigată prin pră-
văliile de acest fel în Arad, precum și în urma legăturilor
mele cu cele dintr-un fabricee, am ajuns în poziția plăcută, să
satisfac pretenșiunilor celor mai înalte ale on. public în această
privință.

Primesc arangierea completă de hoteluri, restaurante,
după moda cea mai nouă, prompt și pentru prețuri culante;
primesc renovări, reparațiuni și obducerea de biliarde etc.

Rugând sprijinul binevoitor al on. public, rămân

Cu deosebit respect:

330

SZILVÁSY ISTVÁN, tapetier**MÁRTONFY VICTOR**

tinichier de zidiri și arte, instalator de apaducte.

Se recomandă mult onoraturii public pentru pre-
gătirea de ori-ce lucrare de tinichier.

— Prețuri solide. — — — Esecutare promptă. —

Distins cu premiu la expoziția milenară.

Stipendiu de Paris.

Cu stimă:

334

MARTONFY VICTOR

ARAD. Local: Piața Boros-Béni Nr. 2.

Locuința; Strada Sárossy Nr. 2.

(Casa d-lui Bereariu).

BANI!

Pe lângă modurile de plată de jos, prin intervenția biroului nostru se po-
săpăta împrumuturi ipotecare aplicabile în anuități, pe posesiuni funciare, case și
orase, mai departe credit personal pentru funcționarii de stat și par-
ticulari, comercianților, industriașilor și pensionarilor pe lângă replățirea 5-30 ani
garanți ori fără garanți, în cel mai scurt timp și pe lângă cea mai perfectă discreție.
Remunerația noastră modestă numai după ajungerea scopului, decursiv va fi plătită.
Documentele necesare cancelaria noastră le câștigă pe propriile ei spese, și
spese vor fi plătite asemenea decursiv.

A) Favorurile estra ordinare mai noi a împrumuturilor câștigate prin
intervenția noastră:

1. Informațiunile sunt ieftine. 271
2. Detrageri puține.
3. Depurările să descriu anual din datorie și interesele vin socotite numai după
sumele reduse și interesele și capitalul se poate depura laolaltă.
4. După întărirea motivată de plătire, amendă nu se plătește.
5. La dorință după rate vine incasatorul noastă, ori se pot plăti prin che-
postal nefrancaat.

B) Favorurile extraordinare a împrumuturilor noastre cu depurare
pe cuartale:

1. Sunt foarte ieftine, pentru-că suma plătită la cuartal se detrage imediat din
datorie și debitorul totdeauna plătește după starea faptică a datoriei interesele.
2. Cvotele aduceau un venit de regulă de 8% și dividendă în urma circulației
urtașe se mai poate urca an de an; asemenea anual se escotețează.
3. Cvotele pe lângă abdicere prealabilă se rescumpără în suma lor totală.
4. Un astfel de împrumut se achită cel mult în 2 1/2 ani, după care ori-ce di-
găment de plată încetă.

C) Favorurile extraordinare a împrumuturilor noastre ipotecare:

Depurare de 15 ani	4-75%	Depurare de 40 ani	8-15%
" " 22	4-0%	" " 46	2-96%
" " 30	3-75%	" " 50	2-85%
" " 32	3-50%	" " 60	2-85%
" " 33	3-30%	" " 65	2-83%
" " 35	3-25%	" " 70	2-80%

După înfrumșetarea sumei împrumutate.

În plăți se cuprinde nu numai interesele și spesele de ad-
ministrare ci și depurațiunea din capital.

Biurou aradan de informațiuni.

Posesori KLONDA și SZATMÁR**ARAD, Strada Salacz Nr. 3.****PUMPE DE VIN**

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă
strop, ear sămburii de struguri, goaja și alte părți necurate se
indepartează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici
vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o
garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare ce
la întrebuințarea de apă nesipoasă ori murdară nu abdic sevicin.
Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe
3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de
câneță din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine

Fantâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27. sz.

25

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

BRAUN GUSTÁV

măsar.

Arad, Petöfi-utca 11 sz.

Primește tot felul de lucru aparținător
branșei sale, executat în modul cel mai
constiențios și cinstit.

Rog spriginul prețios al p. on. public,
rămân

Cu stimă:

BRAUN GUSTÁV

331

măstru măsa?